

Iz ornitološke beležnice From the ornithological notebook

RDEČEGRLI SLAPNIK *Gavia stellata*
RED-THROATED DIVER - On 3th December 1994 powerless on parking place at Črnomelj; ringed and released in Ljubljana next day

3.12.1994 so na asfaltnem parkirišču v Črnomlju našli nemočnega rdečegrlega slapnika. Verjetno je na preletu pristal že dan prej na mokri asfaltni površini, ki jo je zamenjal za vodo, potem pa ni mogel vzleteti. Ptico je pobral domačin Tomo Burazer in me o najdbi obvestil. 5.12. smo ptico poslali v Ljubljano Daretu Šeretu, ki jo je obročkal in na Koseškem bajerju spustil. To je prvo opažanje te vrste na Dolenjskem oziroma v Beli krajini. *Andrej Hudoklin, Ob Sušici 15, Dolenjske Toplice*

ČOPASTA ČAPLJA *Ardeola ralloides*
SQUACCO HERON - On 8th May 1996 at Ljubljansko barje (also two singing Reed Bunting males)

5. maja 1995 sem na Ljubljanskem barju, ob cesti Škofljica - Ig, nekje pri 3. kilometru, opazoval čopasto čapljo *Ardeola ralloides*. S tal se je dvignil, kot se mi je zdelo, popolnoma bel ptič s koruzno rumenimi (!) nogami, z mirnimi zamahi peruti poletel mimo mene in se spustil k lužam 30 m dalje. Nekaj časa razmišljam, kam je izginila prejšnja bela barva, nato si ga z daljnogledom dodobra ogledam. Na vratu grivast čop, zgornji del hrbta, rami in perut rjavi in oranžno rjavi, spodnji del hrbta vijoličasto rjav (tako kot ponekod v okolici Ljubljane skrilavec), vrat rumenkast s podolžnimi črtami, kljun ob bazi svetel in s črno konico.

Doma sem s pomočjo slik iz Jonssonovega priročnika presodil, da je bila ptica deloma svatbeno operjena, deloma pa je še imela mladosten videz.

Z bližnje lovske preže, postavljene med vrbovjem, sem nato opazoval dva pojoča samca trstnega strnada *Emberiza schoeniclus*.

Martin Košir, Linhartova 68, 1000 Ljubljana

BELA ŠTORKLJA *Ciconia ciconia*
WHITE STORK - A pair wintering (on 60 cm thick snow blanket on 23th December 1994) at Jurja vas near Novo mesto. Number of breeding storks increasing in Dolenjska region.

Od septembra dalje sem na relaciji Vavta vas - Novo mesto občasno videval par belih štokelj. V začetku novembra sem opazil, da vsako noč prespita na strehi silosa v Jurji vasi. Običajno sta se priključevali jati sivih čapelj, ki so se pasle po njivah ob Krki. Ko je konec decembra pričelo snežiti, sta kljub snežni odeji (60 cm) ostali prve dni na strehi silosa. 23.12.1994 sem jima v snežnem metežu nesel hrano. štokelj na strehi nisem opazil, pač pa je bila ena v globokem snegu pod silosom. Ko sem se ji približal, sem takoj opazil, da ima repna in letalna peresa poledenela. Pobral sem jo in odnesel domov. Opomogla se je šele čez nekaj dni, ko je pričela jesti. Najbolj so ji šle v slast sardele. V domači oskrbi je ostala vse do 28. januarja, ko smo jo v sodelovanju s Prirodoslovnim muzejem Slovenije prepeljali v Šečovlje. Pred izpustom smo jo obročkali (D. Šere). Štoklja je ob izpustitvi brez težav znova poletela in se tako uspešno vrnila v naravno okolje.

Tudi drugi osebek je po vsej verjetnosti ostal živ, saj je po časopisni notici v Dolenjskem listu kar nekaj ljudi sporočilo, da so ga videli ob Krki pod Novim mestom.

Par štokelj, ki ga je presenetila zima, se na tem odseku Krke v poletnih mesecih zadržuje že tretje leto. Populacija štokelj na Dolenjskem je v zadnjem obdobju v stalnem naraščanju. To potrjujejo vsakoletni popisi. V lanskem (1994) popisu je bilo tako registriranih 10 gnezd in 15 mladičev, leto pred tem pa v osmih gnezdih celo 22 mladičev. *Andrej Hudoklin, Ob Sušici 15, Dolenjske Toplice*

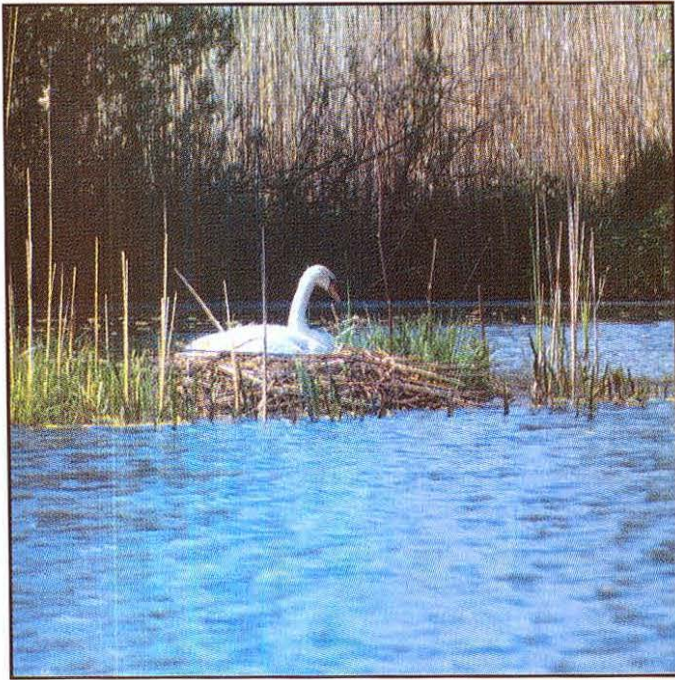
LABOD GRBEC *Cygnus olor*
MUTE SWAN - Numbers of breeding and wintering birds increasing on the Mura river in last few years

Zadnjih nekaj let sem Prekmurje obiskoval dokaj pogosto in v tem času se je v ornitološki beležnici nabrala kopica zapisov. Med njimi tudi ugotovljena gnezditev laboda grbca ob spodnjem toku slovenske Mure.

Od leta 1987 labod grbec gnezditi v zaliti gramoznici pri Vratji vasi blizu Cmureka. Do leta 1994 je s slovenske Mure omenjeni

podatek edini in upoštevan v Ornitološkem atlasu Slovenije. Nedaleč od murske doline ležijo tudi Ljutomerski ribniki, kjer grbec gnezdi vsaj od leta 1991.

Nemalo sem bil presenečen 27.3.1994 pri Petišovskem jezeru, z vodnim rastlinjem bujno poraščene večje mrtvice, povezane z zalito gramoznico, v kateri je grbec sredi trstičja znašal gnezdo. Ob ponovnem obisku 22.5. je labodji par že vodil mladiče. Gnezdil je tudi naslednje leto.

Dne 2.5.1994 sem odkril drugi gnezdeči par ob veliki gramoznici SGP Konstruktor v Petišovcih, kjer je v opuščnem delu nekaj zalitih gramoznih jam. Toda gnezdo ni bilo v gramoznici, temveč v bližnji murski mrtvici. Samica je takrat sedela na gnezdu in valila. Nenavadno in tuje je določevalo veliko gnezdo sredi "preproge" vodne škarjice (*Stratiotes aloides*) in z drugim vodnim rastlinjem poraščene mrtvice, ki pa jo skrb vzbujajoče ogroža stihijska širitev gramoznice. Ponekod je vrhnji humusni sloj odložen kar na rob in v mrtvico.

Moram poudariti, da v letih, odkar obiskujem Prekmurje, posebno spodnji del slovenske Mure, gnezditve laboda grbca nisem zasledil. Tudi v starejši ornitološki literaturi, ki mi je bila na voljo, ni tovrstnih podatkov. Vse pogosteje in številneje grbec v Prekmurju tudi prezimuje. Običajno se zbirajo v manjše skupine na mrtvicah in ribnikih (gramoznice) in se kasneje, ko le-ti zamrznejo, razpršijo po reki Muri. Tako sem npr. 25.3.1995 na mrtvici

Mure pri vasi Benica naštel 22 grbcev. Kolega S. Smej pa mi je povedal, da je bilo v izjemno ostri zimi januarja 1996 na Muri pri Sr. Bistrici opaženih najmanj 16 grbcev.

Labod grbec je pri ljudeh povsod priljubljena ptica in nekakšen "simbol" varovanja narave. V resnici je kazalec sprememb v naravi, ki jih praviloma nasilno po svojih merilih povzroča človek. Na ribnikih in mrtvicah zaseda ekološko nišo drugih vodnih ptic, zlasti liske *Fulica atra* in zelenonoge tukalice *Gallinula chloropus*. Seveda ga pozimi dodatno privablja z nekoristnim krmljenjem, posebno na vodah v urbanih prezimovališčih. Franc Bračko, Gregorčičeva 27, 2000 Maribor

LABOD GRBEC *Cygnus olor*

MUTE SWAN - *Two entangled in fishing line and rescued at Zbiljsko jezero on the Sava river in 1993*

Ob koncu januarja 1993 so nas v PMS obvestili, da je med labodi na Zbiljskem jezeru tudi labod, ki se je zapletel z ribiško vrvico in se zaradi tega ne more prehranjevati. Takoj smo šli na ogled in na jezeru našli nesrečnega laboda. Najprej smo ga poizkusili ujeti s čolna, vendar je takoj opazil našo namero in odplaval na sredino jezera. Tudi naslednji dan nismo imeli uspeha. Tretji dan, t.j. 29.1.1993 pa smo se odločili, da ga bomo poizkusili ujeti tako, da bi laboda privabili s hrano k bregu. V tistem trenutku naj bi naš Vlado iz muzeja v potapljaški opremi skočil na njega. Vsi labodi so se zelo

